

Nr. 132 din 23 iulie 2020

**Către: PARLAMENTUL REPUBLICII MOLDOVA
COMISIA ADMINISTRAȚIE PUBLICĂ**

Aviz

*la proiectul de Lege pentru modificarea unor acte legislative, nr. 221 din 04 iunie 2020
(cu titlu de inițiativă legislativă)*

1. Considerații generale

Congresul Autorităților Locale din Moldova (CALM) a examinat proiectul de Lege pentru modificarea unor acte legislative, nr. 221 din 04 iunie 2020, în continuare Proiect.

CALM a analizat prevederile Proiectului în cauză prin prisma respectării principiilor de organizare, funcționare și a intereselor autorităților administrației publice locale (APL), stabilind următoarele.

2. Legislația aplicabilă

- ❖ Constituția Republicii Moldova, adoptată la 29 iulie 1994;
- ❖ Carta Europeană a Autonomiei Locale din 15.10.1985, publicată în ediția oficială "Tratate internaționale", 1999, volumul 14, pag.14;
- ❖ Codul de procedură penală al Republicii Moldova, nr. 122-XV din 14 martie 2003;
- ❖ Legea privind descentralizarea administrativă, nr. 435-XVI din 28.12.2006;
- ❖ Legea privind administrația publică locală, nr. 436-XVI din 28.12.2006;
- ❖ Lege cu privire la Guvern, nr.136 din 7 iulie 2017;
- ❖ Legea finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale, nr. 181 din 25 iulie 2014;
- ❖ Legea cu privire la statutul persoanelor cu funcții de demnitate publică, nr. 199 din 16.07.2010;
- ❖ Legea cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public, nr.158-XVI din 4 iulie 2008;
- ❖ Legea privind organizarea și funcționarea Curții de Conturi a Republicii Moldova, nr. 260 din 07 decembrie 2017;

- ❖ Legea cu privire la statutul personalului din cabinetul persoanelor cu funcții de demnitate publică, nr. 80 din 07 mai 2010.

3. Constatări/obiectii

CALM menționează că Proiectul este binevenit având scopul îmbunătățirii cadrului legal în domeniul auditului public extern și în vederea reglementării buneii administrări a resurselor financiare publice și a patrimoniului public.

În aspect conceptual atragem atenția că Proiectul *trebuie să asigure o proporționalitate dintre temeiurile și calitatea auditului public extern și măsurile de constrângere aplicate*. CALM s-a ciocnit cu situații când opiniile auditorului public extern (rapoartele Curții de Conturi) erau departe de specificul activității APL. Auditorii trebuie să cunoască foarte bine specificul domeniului și statutul autorității (în cazul nostru APL), pentru a putea să se expună asupra oportunității și economicității activității entității auditate. În trecut Curtea de Conturi verifica legalitatea utilizării resurselor publice ceea era corect în contextul statutului nostru, reieșind din resursele limitate.

De asemenea amendamentele elaborate în cadrul Proiectului nu abordează situațiile în care opiniile elaborate în rapoartele Curții de Conturi sunt abuzive sau incorecte, *trebuie să existe o cale de contestare pe durata căreia sancțiunile să nu fie aplicate*.

Nemijlocit la conținutul Proiectului, venim cu următoarele constatări, obiectii și propuneri.

1. În contextul celor menționate mai sus, prevederile pct. 1 din Art. I din Proiect (modificarea art. 4 din Legea finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale) nu sunt clare în aspectul cum pot fi aplicate față de primari care sunt aleși pe un anumit mandat de către cetățeni. În prezent, de exemplu, există probleme similare în domeniul legislației privind integritatea (conflictul de interese), când pentru niște încălcări minore primarul poate fi lipsit efectiv de mandat de un careva organ executiv, care nici pe departe nu are mandatul cetățeanului ca deținător al puterii de stat. *Propunem ca aceste prevederi să se refere la entitățile publice, cu excepția celor formate în rezultatul alegerilor (adică cele alese vor fi excluse: primari, președintele, inclusiv a Parlamentului)*.

2. În contextul controalelor excesive asupra APL, stabilite și Recomandările Consiliului Europei, menționate mai sus, *pct. 1 din Art. I din Proiect* (completarea art. 78 din Legea finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale) *se propune de exclus*, deoarece impune control peste control. În domeniul APL ar trebui să fie asigurat principiul previzibilității controlului, similar activității de întreprinzător, adică de regulă controlul trebuie să fie planificat, înregistrat și anunțat din timp. Plus la acesta, în aspect conceptual nu-i clar de este necesar atât controlul Curții de Conturi, cât și al Inspecției financiare, cât și alte forme de audit public (intern, etc.)? Erau duse discuții ca cel puțin controlul Inspecției

financiare să fie exclus. Curtea de Conturi este în sine o instituție de inspecție financiară și poate realiza această activitate pe cont propriu, suplimentar inspecția/auditul Curții de Conturi poate fi mai calitativ decât lucrul inspectorilor financiari.

3. La Art. II din Proiect (completarea art. 23 din Legea cu privire la statutul persoanelor cu funcții de demnitate publică), în contextul celor menționate la pct. 1 de mai sus, *propunem ca după sintagma „Revocarea sau eliberarea din funcție a demnitarului” se propune de introdus sintagma „cu excepția aleșilor locali conform legislației”*. Altfel pentru niște fapte discutabile (de exemplu poate fi lipsă de personal, etc.) sau incerte primarul poate fi lipsit de mandat, plus și mecanismul este incert (*notă*: aceeași problemă există în domeniul integrității și conflictului de interese).

4. La Art. IV din Proiect (completarea Legii privind organizarea și funcționarea Curții de Conturi a Republicii Moldova, nr. 260 din 07 decembrie 2017). *Pe parcursul proiectului sintagma "resurse financiare publice" trebuie lărgită și să cuprindă inclusiv activele publice.*

4.1. La pct. 2 (privind art. 2 din Legea privind organizarea și funcționarea Curții de Conturi a Republicii Moldova, nr. 260 din 07 decembrie 2017) termenul "follow-up" poate fi înlocuit prin "urmărire", iar noțiunile: *opinie fără rezerve, opinie cu rezerve, opinie contrară, imposibilitatea de exprimare a opiniei, trebuie să facă referință la o singură dimensiune și anume: cadrul de raportare financiară aplicabil. Persoanele auditate pot fi sancționate doar în măsura în care nu aplică normele legale aplicabile*, altfel, opinia Curții de Conturi poate fi abuzivă, unilaterală, etc., dacă noțiunile în cauză sunt formulate evaziv.

4.2. La pct. 3 (privind art. 4 din Legea privind organizarea și funcționarea Curții de Conturi a Republicii Moldova) *se propune de inclus că Curtea de Conturi trebuie să prezinte informații suficiente, conform rigorilor și solicitărilor Ministerului Finanțelor în limitele cadrului normativ cu referire la sumele incluse în proiectul bugetului.*

4.3. La pct. 12 (privind completarea art. 32 din Legea privind organizarea și funcționarea Curții de Conturi a Republicii Moldova) considerăm că este o imixiune în conceptul legislației și angajamentelor internaționale privind protecția datelor cu caracter personal și viața privată, *respectiv ar trebui excluse.*

4.4. În contextul celor menționate pe parcurs, la pct. 13 (privind noul art. 33¹ din Legea privind organizarea și funcționarea Curții de Conturi a Republicii Moldova) *propunem ca în finalul alin. (3) să fie introdusă sintagma „cu excepția aleșilor locali conform legislației”*.

5. Conținutul art. VI din Proiect (privind completarea Legii privind administrația publică locală, nr. 436-XVI din 28.12.2006) este disproporțional sau chiar discriminatorii, deoarece se referă la conducătorii APL executive ne nivelul I (primari), dar nu și conducătorii APL de nivelul II (președinți de raioane, etc.), inclusiv cele cu statut special. Respectiv, *ori*

trebuie completate și celelalte prevederi ale Legii 436 și legile speciale, ori trebuie excluse, având în vedere că este o povară administrativă pe primar (ducând lipsă de personal suficient). Consiliul ar avea resursele sale (comisii, grupuri, etc.) ca să facă cunoștință cu rezultatele auditului public extern. Primarul ar trebui să fie concentrat pe înlăturarea neajunsurilor depistate.

Ținând cont de cele menționate, CALM consideră că Proiectul poate fi susținut spre a fi promovat, doar după introducerea propunerilor menționate mai sus.

Cu respect,

Viorel FURDUI
Director Executiv al CALM

Exec: V. Rusu, V. Gîrbu, experți CALM
tel. (022) 22-35-09